

**ПРО ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В
МАТЕРІАЛАХ
НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ**

Розбудова української держави через реформування всіх сфер соціально-економічної діяльності вимагає від представників науки і освіти радикального переосмислення традиційних і пошуку нових підходів до управління процесами розвитку галузевих і регіональних суспільних систем з удосконаленням останніх за рахунок збагачення позитивними прикладами вітчизняного досвіду і надбань світових шкіл менеджменту, які сьогодні управляють економікою і за влучним висловом одного із американських експертів

«рухається від економіки рук до економіки голів».

В зв'язку з цим в Україні винятково актуальними стають наукові проблеми і завдання з удосконалення, розвитку, збагачення практичного досвіду використання сучасних технологій стратегічного управління галузевими і регіональними суспільними системами. Ці управлінські технології повинні орієнтуватись на становлення, формування і розвиток нової, нематеріальної, інформаційної, інтелектуальної економіки, яка дозволить максимально ефективно використати ті галузеві і регіональні ресурси, які сьогодні повинні відігравати вирішальну роль – людський інтелект, інтелектуальну продукцію, інтелектуальну власність, інтелектуальний капітал - основу інноваційного розвитку будь-якого суспільства.

У жовтні 2011 р. в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу відбулися «Міжнародна науково-технічна конференція «Нафтогазова енергетика-2011» та III-я Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем». У складі першої з них був виділений тематичний напрям конференції «Інновації. Економіка. Екологія». Загальною метою їх проведення було обговорити та обмінятися думками з найбільш актуальних питань економіки та управління як окремими суб'єктами господарювання, так і відповідними галузевими та регіональними системами.

Конференції викликали значне зацікавлення широкого кола науковців академічних установ і вищої школи, фахівців –практиків органів державного управління і місцевого самоврядування, представників бізнес-структур. На пленарних засіданнях були заслухані доповіді представників місцевих органів управління, наукових установ та організацій з різних регіонів України. Так, зокрема, голова Івано-Франківської обласної ради, к.іст.наук О.М.Сич у своїй доповіді « Інтелектоінтегруюча роль Івано-Франківської обласної ради в процесі стратегічного управління економічним, технологічним і соціальним розвитком області» акцентував увагу на основних стратегічних планах та програмах соціально-економічного розвитку та розвитку місцевого самоврядування в Івано-Франківській області до 2015 р. Було підкреслено важливу роль інтегрованого інтелектуального потенціалу учасників розробки цих документів (фахівців ОДА, групи наукового супроводу, науковців і наукових рад місцевих університетів, залучених представників різних організацій). Доведено до учасників конференції мету та основні завдання розробленої та затвердженої «Програми розвитку місцевого самоврядування в Івано-Франківській області на 2011-2015 р.р.».

У своєму виступі ректор університету, д.т.н. Є.І.Крижанівський переконливо аргументував потребу формування кожним вітчизняним університетом, користуючись

загальними рекомендаціями МОНМСУ, свого власного, унікального та притаманного тільки йому освітнього середовища, корпоративної та навчально-технологічної культури, забезпечуючи високу якість підготовки майбутніх фахівців. При цьому наголошував, що оскільки ВНЗ знаходяться у ринковому конкурентному середовищі в якості суб'єкта господарювання, то цілком виправданим буде використання для розробки стратегій їх розвитку відомих технологій стратегічного планування бізнес-діяльності. Відмітив, що процес стратегічного планування ще не став обов'язковою процедурою для всіх вітчизняних навчальних закладів.

Професор кафедри економіки підприємства д.е.н. Я.С.Витвицький у своїй доповіді презентував концептуальну схему економічного механізму трансформацій і розвитку регіональних суспільних систем, який включає інформаційне, нормативно-правове, фінансове та консалтингове забезпечення, реінженіринг бізнес-процесів, кластеризацію, аутсорсинг, реформування власності, ряд економічних інструментів, стратегії, програми та проекти розвитку регіону. Підкреслив, що сучасні регіональні системи повинні бути соціально і екологічно зорієнтовані, функціонувати на засадах концепції сталого розвитку.

На основні проблеми та стратегічні загрози використання транзитного потенціалу газотранспортної системи України наголошував у своєму виступі проректор з наукової роботи, к.т.н. О.Г.Дзьоба. Серед них було вказано на намагання Російської Федерації (ВАТ «Газпром») посилити рівень своєї монополії на європейському енергоринку і з цією метою встановити контроль над вільними ресурсами газу у таких країнах як Туркменістан, Казахстан, Узбекистан, а також контролювати газопровідні потужності країн-транзитерів. На його погляд для створення цивілізованого європейського газового ринку необхідно виробити і погодити на міждержавному рівні збалансовану довготривалу стратегію щодо формування цін на природний газ для різних країн, тарифів на його транзит, підземне зберігання тощо. Без узгодженої політики всіма учасниками газового ринку означатиме, що і в майбутньому збережеться поле для виникнення нових газових конфліктів.

Виступ доц. кафедри організації праці та виробництва к.т.н. Л.Т.Гораль був присвячений питанням енергозбереження у газотранспортній галузі. Особливий акцент був зроблений на необхідність технічного переоснащення обладнання магістральних газопроводів, формування та реалізації програм і проектів реконструкції та модернізації ГТС. Серед основних проектів – оптимізація режиму роботи агрегатів компресорного цеху, заміна підігрівачів газу на ГРС турбодетандерними установками та впровадження енергоощадних установок катодного захисту магістральних газопроводів. На думку авторів цього матеріалу, важливим є організація обліку і контролю за використанням енергоресурсів, яка передбачає проведення енергоаудитів та енергетичного менеджменту.

Цікавою була доповідь завідувача кафедри менеджменту і адміністрування д.е.н. В.П.Петренка про альтернативні джерела енергії, зокрема геотермальній енергії, яка успішно використовується у багатьох країнах світу. Для диверсифікації операційної діяльності вітчизняних нафтогазовидобувних підприємств представляє інтерес технологія використання глибинних геотермальних зондів. Її використання на старих нафтових і газових свердловинах, які з різних причин виведені з цільової експлуатації, дозволить отримати геотермальну енергію для опалення, гарячого водопостачання і виробництва електроенергії. Використання даної технології в реальних умовах вимагає вирішення комплексу взаємопов'язаних техніко-технологічних, фінансово-економічних та організаційно-правових питань, на чому і потрібно сьогодні зосередити зусилля багатьох фахівців, у т.ч. й економістів.

Протягом багатьох років економісти досліджують циклічний характер розвитку як національної економіки, так і окремих її складових. У зв'язку з цим, відповідний інтерес викликає доповідь к.ф.-м.н. Л.А.Горошкової (м.Запоріжжя) на тему «Економіко-математичне моделювання циклічного розвитку металургійної галузі в умовах трансформації економіки». Були представлені результати дослідження економічної

циклічності розвитку чорної металургії України у 1991-2010 роках у взаємозв'язку з сировинними складовими – залізорудною і коксохімічною промисловістю та циклами в економіці України загалом. Запропонована модель дозволила визначити, що тривалість циклу розвитку металургії та пов'язаних з нею галузей складає 2-4 роки. Отримані результати дозволяють прогнозувати розвиток цих галузей національної економіки на середньо- і довготривалу перспективу.

Свою доповідь доцент кафедри менеджменту і адміністрування к.е.н. А.С.Полянська посв'ятила теоретичним та прикладним засадам ситуаційного управління промисловими підприємствами. Розкрила основні етапи прийняття рішень та механізму його реалізації у конкретній ситуації, яка сильно впливає на керуючий об'єкт у певний конкретний відрізок часу. На макрорівні ситуаційне управління визначає можливості колективу підприємства підтримувати параметри життєздатності, особливо в передкризовий та кризовий період господарювання. Автор зазначила, що у нафтогазовій галузі сьогодні є передумови для використання ситуаційного управління для передбачення і корегування поточної ситуації та виділення довгострокових пріоритетів розвитку.

На ряду з позитивними враженнями від виголошених доповідей на конференціях, слід зазначити і наступне. Серед виступаючих з доповідями була незначна кількість молодих науковців – аспірантів та асистентів кафедр, незважаючи на те, що вони були включені в програми конференцій на основі представлених тез доповідей.

За результатами роботи учасниками конференцій прийняті такі рекомендації.

1. Серед найактуальніших проблем теорії і практики стратегічного планування та управління пріоритетними об'єктами наукових досліджень в Україні слід вважати наступні:

- активну переорієнтацію теоретичних досліджень на стратегічно важливі для держави, її регіонів, галузей і окремих суб'єктів господарювання пріоритети інтелектуально-інноваційного та інвестиційного розвитку з формуванням і використанням в практиці управління адекватних вітчизняних управлінських технологій;

- поглиблення досліджень інтелектуально-інноваційних складових забезпечення соціально-економічного розвитку регіональних утворень зокрема і держави загалом;

- дослідження шляхів створення і масштабного розвитку системи інтелектоорієнтованого менеджменту;

- розвиток вітчизняних моделей, технологій та інструментів стратегічного менеджменту соціально-економічними системами з орієнтацією на посилення ролі людських ресурсів, інтелектуального капіталу, інтелектуально орієнтованих методів управління персоналом

- використання технологій стратегічного інжинірингу, реінжинірингу, контролінгу, управління в кризових ситуаціях, управління, якістю, управління змінами і т. п. для удосконалення процесів і процедур практичного управління розвитком регіональних суспільних систем;

- узагальнення і розповсюдження позитивного досвіду практичного використання технологій стратегічного планування і управління регіональними суспільними системами різних сфер діяльності, масштабу і призначення;

- продовження роботи з адаптації прогресивного досвіду світових шкіл, вітчизняного наукового доробку і практичного досвіду з питань стратегічного менеджменту для їх використання в умовах України з особливою увагою до процесів інтелектуалізації управління, мотивації інтелектуальної праці, інтеграції інтелектуальних ресурсів і зусиль на налагодження стратегічно орієнтованої і обґрунтованої співпраці в рамках «влада-бізнес-громадськість».

2. В сфері практичного впровадження і ефективного використання технологій і процедур стратегічного планування і управління розвитком регіональних суспільних систем:

КОЛОНКА РЕДАКЦІЇ

- активізувати використання методів і технологій стратегічного планування та управління органами державного управління і місцевого самоврядування всіх рівнів;
- впровадити в практику управління регіональними суспільними системами сучасні методи стратегічного аналізу та діагностики;
- поширити практику використання методів, технологій та інструментів стратегічного планування і управління розвитком регіональних суспільних систем на всіх без виключення рівнях управління і у всіх сферах діяльності.

3. В сфері навчання, підготовки і підвищення кваліфікації діючого управлінського корпусу і студентів – майбутніх управлінців:

- продовжити і масштабувати практику освоєння основ стратегічного планування і управління службовцями органів місцевого самоврядування і державного управління всіх рівнів через всі навчальні заклади і центри підвищення кваліфікації;
- рекомендувати внести до варіативних частин навчальних планів з підготовки бакалаврів, спеціалістів і магістрів з напрямку менеджмент і фаху «Менеджмент та адміністрування» дисциплін «Стратегічний менеджмент територіально-адміністративних одиниць», «Управління процесами інтелектокористування», «Управління змінами».

4. Організувати і провести чергову 4-у Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Теорія і практика стратегічного управління розвитком галузевих і регіональних суспільних систем» у 2013 році.